

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรุงเทพมหานคร

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุมงานก่อสร้าง	งานศึกษาและออกแบบ
1 การจ่ายเงินงวดที่ขึ้นกับผลงานความก้าวหน้างานก่อสร้างของผู้รับจ้าง	<ol style="list-style-type: none"> 1) ทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์และการปฏิบัติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ (Conflict of Interests) เพื่อให้ที่ปรึกษาและผู้รับจ้างได้รับค่าจ้างทั้งสองฝ่าย ทำให้เกิดผลเสียต่อเจ้าของงานในภาพรวม ซึ่งโดยหลักการที่ปรึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ว่าจ้าง 2) ที่ปรึกษาไม่สามารถสั่งการหรือมีอำนาจบริหารจัดการกิจการภายในของผู้รับจ้าง เพื่อให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของที่ปรึกษาได้ 3) ที่ปรึกษามีใช้คู่สัญญากับผู้รับจ้างโดยตรง การบังคับใช้ข้อสัญญากับผู้รับจ้างจึงต้องผ่านการสั่งการและความเห็นชอบจากเจ้าของงาน ซึ่งมีผลในทางปฏิบัติทำให้ล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพ 4) เมื่อเปรียบเทียบกับสัญญาของผู้รับจ้าง ผู้รับจ้างสามารถเบิกเงินงวดได้ตามปริมาณผลงานที่ก่อสร้างได้ แม้จะไม่ได้ตามแผนงานที่วางไว้ แต่ที่ปรึกษากลับไม่ได้รับเงินงวดหากผู้รับจ้างก่อสร้างไม่ได้ตามแผนงาน ทั้งที่มีใช้ความผิดของที่ปรึกษา 5) ต้นทุนหลักของงานบริการของที่ปรึกษา คือเงินเดือนวิศวกร ช่างเทคนิคและบุคลากรสนับสนุน และค่าใช้จ่ายโดยตรงต่างๆ ซึ่งจัดสรรตามแผนงานที่วางไว้ แม้ผู้รับจ้างจะทำงานล่าช้าจากแผนงาน แต่บุคลากรที่ปรึกษายังคงต้องปฏิบัติงานต่อเนื่อง จึงมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายตลอดเวลา การไม่ได้รับค่าบริการเนื่องจากความล่าช้าจากความบกพร่องของผู้รับจ้าง หรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจากผู้ว่าจ้าง หรือเหตุสุดวิสัยจึงไม่เป็นธรรมต่อที่ปรึกษา และทำให้ที่ปรึกษาประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง และหากเกิดขึ้นเป็นระยะเวลานาน อาจต้องปิดกิจการในที่สุด 	1) ขอยกเลิกข้อความในสัญญาหรือภาคผนวกวิธีการจ่ายค่าจ้างว่า "ซึ่งต้องสัมพันธ์กับผลงานก่อสร้างที่ผู้รับจ้างทำได้ ผลงานรวมไม่น้อยกว่าร้อยละของผลงานรวมตามสัญญา" หรือยกเลิก "โดยแต่ละงวดต้องสัมพันธ์กับแผนงานดำเนินงาน (ความก้าวหน้า) ของผู้รับจ้างที่กำหนดไว้โดยผู้ว่าจ้าง"	✓	

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรุงเทพมหานคร

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุมงานก่อสร้าง	งานศึกษาและออกแบบ
<p>2 การระบุไม่ทำให้ที่ปรึกษารับค่าตอบแทนใดๆ ซึ่งรวมค่าทำงานล่วงเวลาจากข้อความ "ที่ปรึกษาต้องไม่รับค่านายหน้าทางการค้า ส่วนลด เบี้ยเลี้ยง เงินช่วยเหลือใดๆ โดยตรงหรือโดยอ้อม หรือสิ่งตอบแทนใดๆในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัญญานี้หรือที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญานี้"</p>	<p>1) ค่าบริการของที่ปรึกษาควบคุมงาน โดยปกติเป็นค่าบริการจากการปฏิบัติงานตามเวลาทำงานปกติตามกฎหมายแรงงาน ซึ่งมีได้รวมถึงค่าทำงานล่วงเวลา ดังนั้นในกรณีที่ผู้รับจ้างจำเป็นต้องเร่งดำเนินการในช่วงนอกเวลาทำงานปกติ และร้องขอให้ที่ปรึกษาควบคุมงานในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย โดยผู้รับจ้างยินดีจ่ายค่าบริการล่วงเวลาแก่ที่ปรึกษาแทนผู้ว่าจ้าง จึงควรอนุญาตให้ที่ปรึกษารับค่าล่วงเวลาได้ หากผู้ว่าจ้างไม่เป็นผู้อจ่ายค่าบริการ</p> <p>2) ในการปฏิบัติงานนอกเวลาทำการปกติ ที่ปรึกษาจะต้องจ่ายค่าทำงานล่วงเวลาให้วิศวกรและช่างควบคุมงานตามกฎหมายแรงงาน</p>	<p>1) เพิ่มเติมข้อความต่อท้ายในสัญญาว่า " ยกเว้นค่าล่วงเวลาที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าจ้าง"</p>	✓	
<p>3 การกำหนดความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่งานก่อสร้าง อันเนื่องมาจากที่ปรึกษาละเลยต่อหน้าที่ หรือมิได้ใช้ความรู้ตามหลักวิชาการ หรือมิได้ควบคุมตรวจสอบให้ผู้รับจ้างดำเนินการดังกล่าว โดยที่ปรึกษาต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยตรง และส่วนที่เกี่ยวข้องอันเกิดจากความเสียหายดังกล่าวนี้</p>	<p>1) งานที่ปรึกษาทางวิศวกรรมเป็นงานทางวิชาชีพแขนงหนึ่ง ซึ่งมีความรับผิดชอบทางวิชาชีพทั้งด้านวิชาการและด้านจรรยาบรรณ อีกทั้งวิศวกรทุกคนและบริษัทวิศวกรที่ปรึกษาทั้งหลายก็ถูกควบคุมดูแล โดยต้องจดทะเบียนกับสภาวิศวกรตามกฎหมาย ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ก็จะถูกระงับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นอกจากนั้นที่ปรึกษาจะถูกขึ้นบัญชีผู้ทำงานโดยผู้ว่าจ้าง</p> <p>2) งานวิศวกรรมที่บริษัทได้รับค่าตอบแทนเพียงร้อยละ 1.75 ถึงร้อยละ 2 ของวงเงินค่าก่อสร้างแต่เจ้าของโครงการให้รับผิดชอบในวงเงิน 100% ของค่าก่อสร้างหรือมากกว่า (unlimited) ในกรณีที่ว่านี้ บริษัทวิศวกรที่ปรึกษาจึงเปรียบเสมือนเป็นบริษัทประกันภัย</p> <p>3) เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น เช่น แพทย์ ทนายความ หรือนักบัญชี ก็มีได้รับผิดชอบทางการเงินทั้งหมดต่อมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อหรือการกระทำที่ผิดพลาด</p>	<p>1) ในหลักการควรแก้ไขให้กำหนดกรอบความรับผิดชอบแบบจำกัดวงเงินตามค่าบริการที่ได้รับ และจะต้องได้รับการวินิจฉัยโดยองค์กรที่เป็นกลางและมีความรู้ในการตัดสินความเสียหายนั้น ก่อนที่จะตกลงชำระค่าเสียหายนั้นๆ</p> <p>2) กำหนดให้มีการทำประกันภัยวิชาชีพ เพื่อลดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของวิศวกรที่ปรึกษา และกำหนดเป็นต้นทุนหนึ่งของโครงการ</p> <p>3) เพิ่มเติมข้อความ "ทั้งนี้ค่าเสียหายที่ที่ปรึกษารับผิดชอบจะไม่เกินค่าจ้างที่ปรึกษา"</p>	✓	

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรุงเทพมหานคร

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุม งานก่อสร้าง	งานศึกษา และออกแบบ
<p>4 ในกรณีการปรับที่ปรึกษา เมื่อปฏิบัติผิดเงื่อนไขสัญญา ที่ปรึกษาจะต้องจ่ายค่าปรับเป็นรายวันในอัตราร้อยละ 0.01 ของมูลค่าสัญญาจ้างที่ปรึกษา โดยมีได้กำหนดเพดานค่าปรับ นอกจากนี้ถ้าผู้ว่าจ้างเห็นว่าที่ปรึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานตามสัญญาต่อไปได้ ผู้ว่าจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญา โดยที่ปรึกษายอมให้ผู้ว่าจ้างเรียกค่าเสียหายนอกเหนือจากค่าปรับได้อีก</p>	<p>1) การปรับที่ปรึกษา อันเนื่องมาจากที่ปรึกษาปฏิบัติผิดเงื่อนไขสัญญา ควรที่จะปรับตามจำนวนวันที่ที่ปรึกษาปฏิบัติผิดเงื่อนไขสัญญา และควรที่จะมีเพดานการปรับไม่เกินร้อยละ 10 ของค่าจ้างที่ปรึกษา เพื่อจำกัดกรอบความรับผิดชอบของที่ปรึกษา และผู้ว่าจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาต่อไปได้ โดยที่ปรึกษายอมให้ผู้ว่าจ้างที่ปรึกษารายใหม่ปฏิบัติงานแทน และหักค่าบริการที่ปรึกษารายใหม่จากเงินประกันผลงานของที่ปรึกษาได้ในอัตราที่เป็นธรรม</p>	<p>1) แก้ไขข้อความเป็น " ในกรณีที่ที่ปรึกษาปฏิบัติผิดเงื่อนไขสัญญา ที่ปรึกษาจะต้องจ่ายค่าปรับเป็นรายวัน ในอัตราร้อยละ 0.01 ของมูลค่าสัญญาที่จ้างที่ปรึกษา ตามจำนวนวันที่ที่ปรึกษาปฏิบัติผิดเงื่อนไขสัญญา ทั้งนี้ค่าปรับทั้งหมดไม่เกินร้อยละ 10 ของค่าจ้างที่ปรึกษา นอกจากนี้ผู้ว่าจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญา และว่าจ้างที่ปรึกษารายใหม่ปฏิบัติงานแทน โดยหักค่าบริการที่ปรึกษารายใหม่จากเงินประกันผลงานของที่ปรึกษาได้ในอัตราที่เป็นธรรม ทั้งนี้เมื่อรวมกับค่าปรับแล้วไม่เกินร้อยละ 10 ของค่าจ้างที่ปรึกษา"</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p>
<p>5 การให้ที่ปรึกษามอบหนังสือค่าประกันร้อยละห้าของราคาค่าบริการที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา</p>	<p>1) เนื่องจากวิชาชีพวิศวกรที่ปรึกษา เป็นการให้บริการคำปรึกษา แนะนำวิเคราะห์ออกแบบ ด้านวิชาการและการบริหารจัดการเกี่ยวกับวิศวกรรมและเทคโนโลยีเช่นเดียวกับสาขาบริการอื่น เช่น การแพทย์ ทนายความ เป็นต้น ซึ่งมี พรบ. ตามกฎหมาย ควบคุมผู้ให้บริการในด้านความรู้ ความสามารถ และจรรยาบรรณ ทั้งบุคคล และนิติบุคคล ผู้ให้บริการจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่รับรองโดยสภาวิชาชีพนั้น มิใช่การรับจ้างทำของทั่วไป ซึ่งมีได้มีหน่วยงานควบคุม การกระทำผิดจรรยาบรรณ หรือความบกพร่อง หรือการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของวิศวกรหรือนิติบุคคล จะมีผลให้ถูกระงับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จึงเปรียบเทียบเสมือนเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา</p>	<p>1) ยกเลิกการให้มีหลักทรัพย์หรือหนังสือค่าประกัน เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p>

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรุงเทพมหานคร

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุมงานก่อสร้าง	งานศึกษาและออกแบบ
	<p>2) นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น การว่าจ้างทนายความหรือแพทย์ ให้บริการด้านวิชาชีพเช่นเดียวกัน ก็มีได้มีการทำประกันสัญญาแต่อย่างไร</p> <p>3) หากที่ปรึกษาไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา ผู้ว่าจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญา ปรับ และเรียกร้องค่าเสียหายจากเงินประกันผลงาน และตัดสิทธิในการให้บริการต่อผู้ว่าจ้างต่อไป</p> <p>4) ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 ส่วนที่ 3 (การจ้างที่ปรึกษา) ข้อ 93 มิได้ระบุให้มีการค้ำประกันสัญญา</p>			
<p>6 ระยะเวลาสัญญาควบคุมงานก่อสร้างจะสิ้นสุดภายหลังจากผู้ว่าจ้างอนุมัติรับรองการสิ้นสุดระยะเวลาค้ำประกันความชำรุดบกพร่องของผู้รับจ้างอีก 2 ปีนับจากวันส่งมอบงานก่อสร้าง ซึ่งยาวนานและมีผลให้ไม่สามารถรับคืนเงินประกันผลงานหรือหนังสือค้ำประกัน เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ</p>	<p>1) ในกรณีที่ขอบเขตการให้บริการควบคุมงานก่อสร้างครอบคลุมถึงการติดตามตรวจสอบความชำรุดบกพร่องในช่วงรับประกันผลงานก่อสร้างของผู้รับจ้างนับจากวันส่งมอบงาน ซึ่งมีระยะเวลาที่ยาวนาน (1-2 ปี) เป็นผลให้ที่ปรึกษาไม่สามารถรับคืนเงินประกันผลงาน หรือหนังสือค้ำประกันเมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จได้ โดยจะต้องรอจนครบกำหนดวันสิ้นสุดสัญญา ซึ่งรวมระยะเวลารับประกันผลงานอีก 1-2 ปี ทำให้ที่ปรึกษาขาดสภาพคล่อง</p> <p>2) ต้นทุนค่าบริการในช่วงรับประกันผลงานมีมูลค่าน้อย เนื่องจากการปฏิบัติงานเป็นช่วงเวลาสั้นๆ จึงควรแบ่งการคืนเงินประกัน (ถ้ามี) เป็น 2 ช่วงตามลักษณะการบริการที่เกิดขึ้น คือ ช่วงควบคุมงาน และช่วงรับประกันผลงาน</p>	<p>1) ในกรณีการหักเงินประกันผลงานและหนังสือค้ำประกัน เพิ่มเติมเป็น"การปฏิบัติงานของการควบคุมงานก่อสร้างโครงการ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะควบคุมการก่อสร้าง และ 2) ระยะการตรวจสอบความชำรุดบกพร่องในช่วงรับประกันผลงานก่อสร้าง" และ "ในการจ่ายเงินค่าจ้างแต่ละงวดผู้ว่าจ้างจะหักเงินค่าจ้างไว้ร้อยละสิบ เพื่อเป็นเงินประกันผลงานและจะจ่ายคืนให้ที่ปรึกษากภายใน 45 วันหลังจากที่ปรึกษาปฏิบัติตามพันธะหน้าที่ในสัญญาในแต่ละระยะเวลาการให้บริการครบถ้วนแล้ว ที่ปรึกษาอาจจะขอให้ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินประกันผลงานคืนให้แก่ที่ปรึกษาได้ แต่ที่ปรึกษาจะต้องนำหนังสือค้ำประกันของธนาคารซึ่งมีวงเงินค้ำประกันเท่ากับจำนวนเงินประกันผลงานที่ขอรับคืนมามอบให้แก่ผู้ว่าจ้างไว้แทน โดยจะต้องมีอายุการค้ำประกันจนกว่าภาระหน้าที่ของที่ปรึกษาตามแต่ละระยะการให้บริการสิ้นสุดลง ผู้ว่าจ้างจะคืนหนังสือค้ำประกันของแต่ละระยะการให้บริการให้แก่ที่ปรึกษากภายใน 7 วัน นับแต่วันที่หนังสือค้ำประกันนั้นได้หมดอายุแล้ว"</p>	<p>✓</p>	

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรุงเทพมหานคร

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุมงานก่อสร้าง	งานศึกษาและออกแบบ
<p>7 สิทธิในแบบ "ลิขสิทธิ์ในเอกสารทุกฉบับซึ่งที่ปรึกษาได้ทำขึ้นเกี่ยวกับสัญญานี้ให้ตกเป็นของผู้ว่าจ้าง บรรดาเอกสารที่ที่ปรึกษาได้จัดทำขึ้นเกี่ยวกับสัญญานี้ให้ถือเป็นความลับ และให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ว่าจ้าง ที่ปรึกษาต้องส่งมอบบรรดาเอกสารดังกล่าวให้แก่ผู้ว่าจ้างเมื่อสิ้นสุดสัญญานี้ ที่ปรึกษาอาจเก็บสำเนาเอกสารไว้กับตนได้ แต่ต้องไม่นำข้อความในเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงานโดยไม่ได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากผู้ว่าจ้างก่อน"</p>	<p>1) เอกสารทุกฉบับ รวมทั้งรายงานการศึกษา การสำรวจ การคำนวณออกแบบ คู่มือฐานข้อมูลโปรแกรมประยุกต์ แบบรายละเอียด ซึ่งที่ปรึกษาจัดทำขึ้นถือเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน จึงควรได้มีส่วนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ร่วมกับผู้ว่าจ้าง</p> <p>2) ในกรณีเอกสาร รายงาน ผลการค้นคว้า วิจัย ศึกษา โปรแกรม แบบรายละเอียด หรือผลงานของที่ปรึกษา ซึ่งได้เคยเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อยู่ก่อนแล้ว ที่ปรึกษายังคงควรมีสิทธิในกรรมสิทธิ์นั้นต่อไป</p> <p>3) ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการพัสดุ พ.ศ.2538 ข้อ 114 และในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ส่วนที่ 4 (การจ้างออกแบบและควบคุมงาน) ข้อ 120 "ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างหรือหน่วยงานอื่นใดจะนำแบบแปลนรายละเอียดงานจ้างไปดำเนินการก่อสร้างนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ผู้ว่าจ้างหรือหน่วยงานนั้นๆ จ่ายเงินค่าจ้างแก่ผู้รับจ้างตามอัตราที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุพิจารณากำหนดเป็นรายๆไป"</p>	<p>1) แก้ไขข้อความเป็น "ลิขสิทธิ์ในเอกสารทุกฉบับซึ่งที่ปรึกษาได้ทำขึ้นเกี่ยวกับสัญญานี้ภายใต้การคิดค้น ออกแบบ หรือสร้างสรรค์โดยผู้ว่าจ้าง ให้ตกเป็นของผู้ว่าจ้าง กรณีที่ผลงานของที่ปรึกษาที่ประยุกต์ใช้ในโครงการ เป็นผลงานที่ที่ปรึกษาเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อยู่ก่อนแล้ว หรือที่คิดค้น ออกแบบ สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของที่ปรึกษา หรือที่คู่สัญญาร่วมกันคิดค้น ออกแบบ สร้างสรรค์ขึ้นให้เป็นลิขสิทธิ์ร่วม ที่ปรึกษาต้องส่งมอบเอกสารดังกล่าวให้แก่ผู้ว่าจ้างเมื่อสิ้นสุดสัญญานี้ คู่สัญญาอาจเก็บสำเนาเอกสารไว้กับตนได้ แต่ต้องไม่นำข้อความในเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการ โดยไม่ได้รับความยินยอมล่วงหน้าจากผู้ว่าจ้างก่อน"</p>		<p>✓</p>
<p>8 ระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ 300 วัน นับจากวันเริ่มปฏิบัติงานตามที่ระบุในสัญญา ซึ่งได้รวมระยะเวลาในการตรวจผลงานของที่ปรึกษาโดยคณะกรรมการกำกับดูแลอยู่ด้วย ซึ่งจะมีปัญหาหากการพิจารณาโดยคณะกรรมการกำกับดูแลใช้เวลานาน</p>	<p>1) กระบวนการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดจะมีขั้นตอนการดำเนินงานหลายขั้นตอน ซึ่งต้องผ่านการพิจารณา ตรวจสอบ เห็นชอบ และอนุมัติก่อนจะดำเนินการในขั้นต่อไป โดยคณะกรรมการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของที่ปรึกษา ต้องใช้ระยะเวลาดังกล่าวระยะหนึ่งขึ้นกับปริมาณงานและเนื้อหาสาระสำคัญของงาน โดยที่ปรึกษาไม่สามารถประมาณการหรือควบคุมเวลาที่แน่นอนได้ จึงอาจเป็นผลให้เกิดความล่าช้าจากแผนงานในการดำเนินการขั้นต่อไป และทั้งโครงการโดยรวม และเวลาดังกล่าวมักจะไม่ไ้รวมอยู่ในระยะเวลาโครงการที่ให้ที่ปรึกษาดำเนินการ</p>	<p>1) เพิ่มข้อความในสัญญาเป็น "โดยไม่นับรวมเวลาที่ผู้ว่าจ้างหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นชอบต่อแบบหรือรายงานฉบับต่างๆ ที่ต้องส่งมอบ"</p>		<p>✓</p>

ตารางที่ 1 : สรุปประเด็นปัญหาในข้อสัญญาว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา โดยกรุงเทพมหานคร

ประเด็น	หลักการและเหตุผล	ข้อเสนอแก้ไข	งานควบคุม งานก่อสร้าง	งานศึกษา และออกแบบ
9) การรับเงินงวดสุดท้ายที่ต้องรอการอนุมัติจากองค์กรควบคุมอื่น หรือรอจนการก่อสร้างแล้วเสร็จ	1) ในกรณีที่ขอบเขตการให้บริการศึกษาหรือออกแบบ ครอบคลุมถึงการติดตามตรวจสอบ แก้ไขรายงานการศึกษาหรือแบบ ในช่วงรับประกันผลงานตามเงื่อนไขสัญญาซึ่งมีระยะเวลานาน จะทำให้ที่ปรึกษาไม่สามารถทราบเวลาสิ้นสุดโครงการที่ชัดเจนและไม่สามารถส่งมอบงานงวดสุดท้ายได้ จึงควรแบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะการศึกษาหรือการออกแบบ และ 2) ระยะการรับประกันผลงาน	1) ขอยกเลิกเงื่อนไขการรับเงินงวดสุดท้ายของค่าบริการในช่วงการศึกษาหรือออกแบบ ที่ต้องรอการอนุมัติจากองค์กรอื่น หรือจนกว่าการก่อสร้างจะแล้วเสร็จ		✓